

**Usmernenia a odporúčania pre hlásenie pacientov
do Národného onkologického registra
pre rok 2017**

Usmernenia a odporúčania pre hlásenie pacientov do Národného onkologického registra pre rok 2017

ÚVOD

Hlásenie pacientov do Národného onkologického registra (NOR) je oproti hláseniam, ktoré sú súčasťou iných národných registrov, veľmi špecifické. Široká škála sledovaných onkologických diagnóz, ktoré sú diagnosticky verifikované predovšetkým cytologickým a/alebo histopatologickým vyšetrením, si následne vyžadujú starostlivosť rôznych špecialistov o jedného pacienta. Preto získať komplexné údaje o novodiagnostikovanom onkologickom pacientovi si vyžaduje vynaložiť viac úsilia pri organizačnom a metodicko-odbornom zabezpečení NOR ako pri iných registroch. Do NOR sa hlásia novodiagnostikované nádory a ich primárna liečba.

NOR má najdlhšiu tradíciu zo všetkých zdravotných registrov; vznikol ešte v r. 1976. Stále má vysoký medzinárodný kredit, aj keď sa v posledných 10 rokoch stretávame s veľkými rezervami v úrovni hlásnej disciplíny spravodajských jednotiek (napriek tomu, že je od roku 2007 stanovená príslušným zákonom), čo má negatívny dopad na včasnosť odoslaných a tým aj spracovaných dát za príslušný rok.

Pretrvávajúce problémy zo strany spravodajských jednotiek (SJ) boli podnetom na prehodnotenie situácie, ktorá viedla k realizácii **3 zásadných zmien**:

- „papierové“ hlásenie sa postupne nahrádza **elektronickým (e-) hlásením** (k dispozícii je od r. 2015), ktoré je možné poselať, resp. vyplňať elektronicky cez internet prostredníctvom web aplikácie Informačného systému zdravotníckych indikátorov (ISZI) Národného centra zdravotníckych informácií (NCZI),
Avšak naďalej je nevyhnutné, aby SJ do NOR posielali dokumentáciu, ako sú prepúšťacie správy, ambulantné, ev. iné správy, ktoré sú nevyhnutným zdrojom doplňujúcich informácií potrebných pre konečné spracovanie výstupov NOR podľa národných a medzinárodných požiadaviek,
- **pre zefektívnenie času spravodajských jednotiek** pri hlásení pacientov do NOR sa pôvodne 1 rozsiahlejšia (kompletná) hlásenka rozdelila **do 4 dielčích (čiastkových) špecifických hláseníek**,
- kontrolné hlásenie bolo **zrušené**.

Toto riešenie bolo prijaté po konzultácii s kompetentnými odborníkmi, vrátane Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky (MZ SR). Informácie k novým e-hlásenkám o pacientoch so zhubným nádorom sú od februára 2017 zverejnené na webovom sídle NCZI. Aby sa „nové“ čiastkové hlásenky a ich e-forma stala postupne pre SJ rutinnou záležitosťou, zverejňujeme nasledovné metodické pokyny a odporúčania pre vyplňanie hlásení do NOR pre rok 2017.

Obsah dokumentu:

1 LEGISLATÍVNY RÁMEC HLÁSNEJ POVINNOSTI –	
„Komu vyplýva zákonom stanovená hlásna povinnosť?“	2
2 POUŽÍVANÉ KLASIFIKÁCIE	2
3 KTORÉ NÁDORY PODLIEHAJÚ HLÁSENIU?	3
4 „NOVÉ“ HLÁSENIA O PACIENTOCH SO ZHUBNÝM NÁDOROM A ICH CHARAKTERISTIKA	3
5 VYSVETLENIA K VYBRANÝM POLOŽKÁM A MODULOM V HLÁSENKÁCH PRE KLINIKOV	5
ZHRNUTIE	12

1 LEGISLATÍVNY RÁMEC HLÁSNEJ POVINNOSTI –

„Komu vyplýva zákonom stanovená hlásna povinnosť?“

Príslušné spravodajské jednotky (SJ), resp. poskytovatelia zdravotnej starostlivosti (PZS) majú povinnosť hlásiť pacientov so zhubným nádorom do NOR podľa **zákona č. 153/2013 Z. z.** o národnom zdravotníckom informačnom systéme a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a príslušnej **vyhlášky MZ SR č. 74/2014 Z. z.**, ktorou sa ustanovuje zoznam hlásení do národných zdravotných registrov, ich charakteristiky, podrobnosti o obsahu národných zdravotných registrov, postupe, metódach, okruhu spravodajských jednotiek a lehotách hlásení do národných zdravotných registrov (vyhláška je t. č. v procese novelizácie).

Informácie zhromažďované v národných zdravotných registroch spĺňajú prísne kritériá na ochranu osobných údajov v informačných systémoch, ktoré sú definované v **zákone č. 122/2013 Z. z.** o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Z registrov preto možno publikovať len súhrnné údaje o výskyte sledovaného ochorenia, ale v žiadnom prípade nie údaje o jednotlivých pacientoch. S osobnými údajmi v registri sa zaobchádza ako so zdravotnou dokumentáciou v zmysle **zákona č. 576/2013 Z. z.** o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Okruh spravodajských jednotiek, ktoré majú povinnosť hlásiť:

Poskytovateľ ústavnej zdravotnej starostlivosti, ktorý sa podieľa na:

1. histopatologickom/cytopatologickom potvrdení choroby,
2. určení klinicko-epidemiologickej charakteristiky choroby,
3. chirurgickom výkone/liečbe,
4. nechirurgickej liečbe.

Poskytovateľ ambulantnej zdravotnej starostlivosti, ktorý sa podieľa na:

1. určení klinicko-epidemiologickej charakteristiky choroby,
2. chirurgickom výkone/liečbe,
3. nechirurgickej liečbe.

2 POUŽÍVANÉ KLASIFIKÁCIE

- **Medzinárodná štatistická klasifikácia chorôb a príbuzných zdravotných problémov, 10. revízia (MKCH-10)**, aktualizovaná verzia platná od 1.1.2017, dostupná na adrese: <http://www.nczisk.sk/Standardy-v-zdravotnictve/Pages/Medzinarodna-klasifikacia-chorob-MKCH-10.aspx>
- **Medzinárodná klasifikácia chorôb pre onkológiu, 3. vydanie, 1. revízia (MKCH-O-3.1)**. Zoznam planých kódov: [http://www.nczisk.sk/Registre/Narodne-zdravotne-registre/Hlasenia-pre-Narodne-zdravotne-registre-2017.aspx](http://www.nczisk.sk/Registre/Narodne-zdravotne-registre/Hlasenia-pre-Narodne-zdravotne-registre/Pages/Hlasenia-pre-Narodne-zdravotne-registre-2017.aspx)
- **TNM klasifikácia zhubných nádorov 7. vydanie 2009**, slovenská verzia 2014.

3 KTORÉ NÁDORY PODLIEHAJÚ HLÁSENIU?

- C00 – C97:** Zhubné nádory
D00.0 – D09.9: Nádory in situ
D32 – D33: Nezhubné nádory nervovej sústavy
D35: Nezhubné nádory endokrinných žliaz
D37 – D48.9: Nádory neistého biologického správania
N87.2*, N89.2, N90.2*****

Poznámka:

*N87.2 by pri CIN III (3. stupeň ťažkej intraepitelovej dysplázii krčku maternice) mala byť uvedená ako D06,

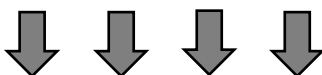
**N89.2 by pri VAIN III (3. stupeň ťažkej intraepitelovej vaginálnej dysplázii) mala byť uvedená ako D07.2,

***N90.2 by pri VIN III (3. stupeň ťažkej intraepitelovej vulvárnej dysplázii) mala byť uvedená ako D07.1.

4 „NOVÉ“ HLÁSENIA O PACIENTOCH SO ZHUBNÝM NÁDOROM A ICH CHARAKTERISTIKA

Ako bolo popísané v úvode, od roku 2017 sa pôvodná „kompletná“ onkologická hlásenka rozdelila na 4 dielčie (čiastkové) hlásenky: 1 hlásenka pre patológov a 3 hlásenky pre klinikov, a to podľa špecificity procesu, v ktorom lekár vstupuje do manažmentu onkologického pacienta:

- **1 hlásenie – pre patológov**
 - ✓ Hlásenie o pacientovi so zhubným nádorom – histopatologické/cytopatologické potvrdenie choroby patológom (skratka PAT).
- **3 hlásenia – pre klinikov**
 - ✓ Hlásenie o pacientovi so zhubným nádorom – klinicko-epidemiologická charakteristika choroby (skratka DGO – diagnostika).
 - ✓ Hlásenie o pacientovi so zhubným nádorom – chirurgický výkon/liečba (skratka OPE).
 - ✓ Hlásenie o pacientovi so zhubným nádorom – nechirurgická liečba (skratka LIE).



PAT – Hlásenie o pacientovi so zhubným nádorom – histopatologické/cytopatologické potvrdenie choroby patológom

- je určené len pre patologické pracoviská, ktoré pozitívne výsledky cytologickej/histopatologickej diagnostiky pacientov, podľa sledovaných onkologických diagnóz, odosielajú priamo do NOR (týmto sú klinici odbremení od odosielania cytologických/histopatologických nálezov do NOR). Nakoľko v PAT hlásenke je uvedený aj žiadateľ o vyšetrenie, táto informácia by mala byť prínosom pre pracovníkov NOR pri urgovaní chýbajúcich hlásení, aby sa zabránilo doterajším nepriaznivým sklzom pri finálnom spracovaní dát.

DGO – Hlásenie o pacientovi so zhubným nádorom – klinicko-epidemiologická charakteristika choroby

- je určené pre lekárov rôznych klinických špecializácií, ktorí sa ako **prví** zapojili **do diferenciálno–diagnostického procesu** u príslušného pacienta. V klinickej praxi ide o dve základné skupiny prípadov, ktoré podliehajú hláseniu, a to:
 - a) histopatologicky-cytologicky **verifikované** prípady – hlási lekár, ktorý indikoval/žiadal odobratie vzorky na mikroskopické vyšetrenie,
 - b) histopatologicky-cytologicky **NEverifikované** prípady – hlási lekár, ktorý indikoval/žiadal vyšetrenie vizualizujúce/určujúce nádorové ochorenie, ale z rôznych príčin nedošlo k odobratiu vzorky na mikroskopické vyšetrenie (závažný klinický stav pacienta, odmietnutie, úmrtie a pod.).
- hlásenka „DGO“ obsahuje aj popis operačného výkonu a informáciu o hormonálnej liečbe, preto je určená aj pre:
 - **operatérov**, ktorí onkologickú diagnózu zistili ako „prví“ – napr. náhodne ako vedľajší nález pri inej operácii a pod.,
 - **urológov**, ktorí majú v starostlivosti pacienta s verifikovaným nádorom prostaty a poskytujú mu hormonálnu liečbu, ev. u pacienta vykonali aj operačný zákrok (vtedy nemusia samostatne vyplňať hlásenie o chirurgickom výkone), viac viď nižšie*.

OPE – Hlásenie o pacientovi so zhubným nádorom – chirurgická liečba/výkon

- je určená pre operatérov, ktorí vykonali chirurgický výkon u pacienta s nádorovým ochorením diagnostikovaným **iným** lekárom (napr. endoskopicky získanou biopsiou).

Poznámka k vyplňaniu hlásení DGO a OPE: Operatér, ktorý vykonal u daného pacienta chirurgický výkon vyplňa len jednu hlásenku: ak vyplnil DGO, tak už OPE NEvyplňa a opačne (výber príslušnej hlásenky vyplýva z hore uvedených charakteristík).

LIE – Hlásenie o pacientovi so zhubným nádorom – nechirurgická liečba

- je určená pre lekárov, ktorí poskytujú nechirurgickú antitumoróznú liečbu (chemoterapia, rádioterapia a pod.)

Každá hlásenka má na konci položku „Poznámka“, ktorá je určená pre rôzne doplňujúce informácie o pacientovi (najmä ak nepostačujú ponúkané možnosti). Prosíme, aby ste túto možnosť využili, ak je to potrebné.

5 VYSVETLENIA K VYBRANÝM POLOŽKÁM A MODULOM V HLÁSENKÁCH PRE KLINIKOV

DKO – Hlásenie o pacientovi so zhubným nádorom – klinicko-epidemiologická charakteristika choroby

Hlásenie DGO: MODUL 0ZR_NOR: Identifikácia zariadenia

„Rok spracovania“: Má byť rovnaký ako rok, v ktorom bola diagnóza u pacienta stanovená.

Poznámka: pri hlásení pacienta prostredníctvom web aplikácie ISZI je potrebné vybrať najskôr správny **rok hlásenia** – rok do ktorého sa zadáva pacient má byť **totožný s rokom stanovenia diagnózy u pacienta**.

„Mesiac spracovania“: Pacient by sa mal zadať do NOR ISZI do takého mesiaca, v ktorom mu bola diagnóza stanovená. Nie je však chybou, ak sa zadá aj do iného mesiaca (systém generuje požadované časové dáta podľa iných dátumových položiek obsiahnutých v hlásenke).

Hlásenie DGO: MODUL 01: Identifikačné údaje pacienta

„Evidenčné číslo pacienta (ak ho vo Vašom zariadení pridelujete pacientovi)“, umožňuje pracovníkom NOR sa lepšie orientovať v tom, či pri nejasnostiach s rokom diagnostiky nádorového ochorenia ide o novodiagnostikovaného pacienta s jedným alebo viacerými primárnymi onkologickými ochoreniami.

Ide o číslo, ktoré je pridelované pacientom v tom prípade, že zadávajúce pracovisko si eviduje zhlásených pacientov do NOR (napr. fungujúce „POKO“¹). Na základe doterajšej praxe je toto číslo väčšinou v tvare napr. 123/17 (123 predstavuje poradové číslo pacienta a 17 predstavuje rok 2017, v ktorom bolo dané nádorové ochorenie u pacienta diagnostikované).

Napríklad: Pacientovi bol diagnostikovaný nádor v roku 2017 (čiže ho zadávate do zberu NOR 2017), tak Evidenčné číslo:

- **„Pri registrácii súčasného (novodiagnostikovaného) nádorového ochorenia“:** 123/17 (poradové číslo tohto pacienta je 123, nádor bol diagnostikovaný v roku 2017)

Pokiaľ má pacient 2 primárne nádory v rôznych rokoch – jeden diagnostikovaný v roku 2017 a druhý v minulosti, evidenčné čísla budú:

- **„Pri registrácii súčasného (novodiagnostikovaného) nádorového ochorenia“:** 125/17 (v roku 2017 mal diagnostikovaný, napr. nádor prostaty a jeho poradové číslo s týmto konkrétnym onkologickým ochorením je 125)
- **„Pri registrácii iného nádorového ochorenia v minulosti“:** 12/15 (v roku 2015 mu bol diagnostikovaný iný nádor, napr. nádor hrubého čreva a jeho poradové číslo s týmto onkologickým ochorením bolo 12)

Ak má pacient diagnostikované 2 primárne nádory v rovnakom roku, tak rozdiel bude len v poradovom čísle (napr. 12/17 a 125/17).

¹POKO je Poliklinické oddelenie klinickej onkológie

Základom stanovenia onkologického ochorenia je jeho verifikácia a charakteristika jeho základných vlastností na základe mikroskopického vyšetrenia (histopatologické/cytologické vyšetrenie). Existujú však prípady, kedy z rôznych príčin nedôjde k odobratiu vzorky (napr. stav pacienta to nedovoľuje, pacient to odmietne alebo zomrie a pod.). Okrem spomenutých dvoch základných skupín prípadov sa do registra zaznamenávajú aj prípady zistené až z Listov o prehliadke mŕtveho a nádory zistené až pri pitve.

Položky:

- **„Najdôležitejšie vyšetrenie, ktoré predchádzalo odobratiu vzorky alebo stanovilo nádorové ochorenie bez odobratia vzorky“**
- **„Mikroskopické vyšetrenie, ktoré verifikovalo diagnózu alebo diagnóza bola stanovená bez mikroskopického vyšetrenia“**

Ide o dve na seba nadväzujúce položky, na základe ktorých sa môže stanovenie onkologického ochorenia rozdeliť na 2 základné skupiny prípadov (pacientov) a prípady zistené pri pitve:

1. mikroskopicky verifikované prípady (histopatologicky/cytologicky verifikované),
2. mikroskopicky NEverifikované prípady (histopatologicky/cytologicky NEverifikované),
3. prípady zistené pri pitve.

Bližšie vysvetlenie položiek v danom module:

- **„Najdôležitejšie vyšetrenie, ktoré predchádzalo odobratiu vzorky alebo stanovilo nádorové ochorenie bez odobratia vzorky“**
 1. **Mikroskopicky (histologicky/cytologicky) verifikované** prípady:
 - táto položka poskytuje informáciu o najdôležitejšom vyšetrení, ktoré predchádzalo odobratiu vzorky,
 2. **Mikroskopicky (histologicky/cytologicky) NEverifikované** prípady:
 - táto položka poskytuje informáciu o vyšetrení, ktoré vizualizovalo/určilo onkologické ochorenie,
 3. Prípady zistené **až pri pitve**:
 - ide o možnosť „C – zhubný nádor zistený až pri pitve“, konkretizácia pitvy je v nasledujúcej položke).
- **„Mikroskopické vyšetrenie, ktoré verifikovalo diagnózu alebo diagnóza bola stanovená bez mikroskopického vyšetrenia“**

V tejto časti sa **konkretizuje mikroskopické vyšetrenie**, resp. diagnóza stanovená bez mikroskopického vyšetrenia, resp. konkretizácia pitvy:

1. **Mikroskopicky (histologicky/cytologicky) verifikované** prípady:
 - ide o informáciu, z akého ložiska (primárneho či sekundárneho) bola odobratá vzorka na histologizáciu – výber z možností: 6, 7 alebo či išlo o cytológiu – možnosť B

2. **Mikroskopicky (histologicky/cytologicky) NEverifikované** prípady:
- vyplní sa možnosť E („*stanovenie diagnózy bez mikroskopického vyšetrenia*“),
3. Prípady zistené **až pri pitve** – výber z možností: 0, 6 alebo 7.

Poznámka: **možnosť 0** – pitva bez histológie, **možnosť 6** – histologizácia – metastáza (vrátane histológie z metastázy pri pitve), **možnosť 7** – histologizácia – primárne ložisko (vrátane trepanácie kostnej drene a histológie z primárneho tumoru pri pitve), **možnosť B** – cytológia (vrátane aspirácie kostnej drene).

Príklady:

1. Prípady mikroskopicky verifikované

- ❖ Pacient absolvoval kolonoskopické vyšetrenie, pri ktorom sa zistil tumorózny útvar, z ktorého mu bola odobratá vzorka na mikroskopické vyšetrenie. Patológ popísal nález ako vzorku odobratú z primárneho nádoru.
 - Z výberu „**najdôležitejších vyšetrení, ktoré predchádzali odobratiu vzorky alebo sa nimi stanovilo nádorové ochorenie bez odobratia vzorky**“ sa uvedie:
možnosť 2 – zobrazovacia technika (CT, MR, USG, endoskopia...).
 - Z výberu „**mikroskopických vyšetrení, ktoré verifikovali diagnózu alebo diagnóza bola stanovená bez mikroskopického vyšetrenia**“ sa uvedie:
možnosť 7 – histologizácia – primárne ložisko (vrátane trepanácie kostnej drene a histologizácie z primárneho tumoru pri pitve).
- ❖ Pacient absolvoval operáciu, pri ktorej bolo odobraté tkanivo/orgán/časť orgánu, ktoré bolo odoslané na mikroskopické vyšetrenie. Patológ popísal nález ako vzorku z metastázy.
 - Z výberu „**najdôležitejších vyšetrení, ktoré predchádzali odobratiu vzorky alebo nimi stanovilo nádorové ochorenie bez odobratia vzorky**“ sa uvedie:
možnosť 3 – operácia (náhodný nález).
 - Z výberu „**mikroskopických vyšetrení, ktoré verifikovali diagnózu alebo diagnóza bola stanovená bez mikroskopického vyšetrenia**“ sa uvedie:
možnosť 6 – histologizácia – metastáza (vrátane histológie z metastázy pri pitve).

2. Prípady mikroskopicky NEverifikované

- ❖ Pacient absolvoval CT vyšetrenie, pri ktorom sa zistil tumorózny útvar a z popisu daného nálezu bolo možné usúdiť o aký druh/typ nádoru ide (resp. že už ide aj o metastatický rozsev). K odobratiu vzorky na mikroskopické vyšetrenie z rôznych príčin nedošlo (pacient odmietol, zomrel, zlý stav pacienta neumožnil odobratie vzorky a pod.).
 - Z výberu „**najdôležitejších vyšetrení, ktoré predchádzali odobratiu vzorky alebo nimi stanovilo nádorové ochorenie bez odobratia vzorky**“ sa uvedie:
možnosť 2 – zobrazovacia technika (CT, MR, USG, endoskopia...).
 - Z výberu „**mikroskopických vyšetrení, ktoré verifikovali diagnózu alebo diagnóza bola stanovená bez mikroskopického vyšetrenia**“ sa uvedie:
možnosť E – stanovenie diagnózy bez mikroskopického vyšetrenia.

3. Prípady zistené až pri pitve

- Z výberu „*najdôležitejších vyšetrení, ktoré predchádzali odobratiu vzorky alebo nimi stanovilo nádorové ochorenie bez odobratia vzorky*“ sa uvedie:
možnosť C – zhubný nádor zistený až pri pitve.
- Z výberu „*mikroskopických vyšetrení, ktoré verifikovali diagnózu alebo diagnóza bola stanovená bez mikroskopického vyšetrenia*“ sa uvedie:
možnosť 0 – pitva bez histológie alebo **6** – histologizácia – metastáza (vrátane histologizácie z metastázy pri pitve) alebo **7** – histologizácia – primárne ložisko (vrátane trepanácie kostnej drene a histológie z primárneho tumoru pri pitve).

Vypĺňanie dôležitých ČASOVÝCH údajov

„Dátum prvých klinických príznakov“

Ide o dátum klinických príznakov, ktoré boli prejavom onkologického ochorenia; je to dôležitý údaj, častokrát ťažko zistiteľný, napriek tomu, prosím uveďte aspoň približný dátum (mesiac, rok).

„Dátum návštevy lekára, ktorý suponoval (predpokladal) diagnózu zhubného nádoru“

Ide o dátum, kedy pacient navštívil lekára pre klinické príznaky, na základe ktorých mu bolo neskôr diagnostikované onkologické ochorenie.

„Dátum stanovenia diagnózy“

- V prípade stanovenia diagnózy na základe mikroskopického vyšetrenia (histológia, cytológia) je dátumom stanovenia diagnózy deň odobratia vzorky,
- V prípade uvedenia dátumu stanovenia diagnózy bez mikroskopického vyšetrenia sa môže uviesť:
 - a/ **dátum vyšetrenia**, ktoré diagnózu pacienta „vizualizovalo“ (napr. dátum CT vyšetrenia),
 - b/ **dátum návštevy lekára**, ktorý stanovil diagnózu na základe klinických prejavov/klinického vyšetrenia,
 - c/ **dátum úmrtia**, ak sa zistí nádor až pri pitve.

Hlásenie DGO: MODUL 03 – Charakteristika nádorového ochorenia

Minimálne jedna položka (z dole uvedených možností) musí byť vyplnená, ale prosíme vyplňte všetky položky, ku ktorým sa viete vyjadriť:

„TNM klasifikácia“ (alebo pTpTpM)

„Klinické štádium ochorenia okrem lymfómov a leukémii/melanómov“

„Štádium lymfómov a leukémii“

„Klinický rozsah nádoru pred začatím liečby“

Hlásenie DGO: MODUL 04 – I. Liečba/výkon (platí pre všetky diagnózy)**➤ „Indikácia liečby v čase stanovenia diagnózy“**

Ide o položku, ktorá poskytuje všeobecnú informáciu o indikovanej liečbe v čase diagnózy. Určenie tejto položky je povinné pri všetkých diagnózach, aj keď nie vždy má lekár-diagnostik dostatočné informácie k jej vyplneniu (k dispozícii je **možnosť 9 – údaj neznámy**). Ide o údaj, ktorý nás informuje o tom, či onkologické ochorenie a stav pacienta v čase jeho diagnózy vyžaduje/dovoľuje akúkoľvek antitumoróznou liečbu.

Opierame sa o to, že ak je u pacienta indikovaná (pri jednotlivých možnostiach):

- **antitumorózna liečba (bez konkretizácie)** – táto liečba zahŕňa informáciu o indikácii akejkoľvek antitumoróznej liečby (chirurgickej, chemoterapie a pod.),
- **symptomatická liečba pre pokročilosť ochorenia** – ochorenie pacienta je v takom štádiu, že je indikovaná len symptomatická liečba (napr. liečba bolesti a pod.)**,
- **symptomatická liečba pre iné závažné ochorenie (komorbidity) pacienta** – táto liečba je indikovaná pre jeho ťažký stav**,
- **stav ochorenia nevyžaduje v čase stanovenia diagnózy antitumoróznou liečbu (vrátane operačného výkonu)** – platí napr. pre niektoré onkohematologické ochorenia, ktoré sa liečia až pri klinických prejavoch,
- **pacient odmietol antitumoróznou liečbu (vrátane operačného výkonu)** – pacient odmietol akúkoľvek antitumoróznou liečbu.

**určí sa najdôležitejší dôvod, ktorý lekár považuje za najvýpovednejší.

Hlásenie DGO: MODUL 05 – II. Liečba/výkon (vypĺňa sa pri špecifických situáciách)

Položka „**Vypĺňa operatér (pri cielenom výkone, napr. biopsia susp. nádoru kože/pri výkone, kde išlo o vedľajší nález a pod.)**“ sa vypĺňa v prípadoch, keď je **operatér zároveň prvo-diagnostikom** onkologického ochorenia, napr. onkologická diagnóza zistená náhodne ako **vedľajší nález pri inej operácii**; pacient u iného lekára predtým nebol/pacient u iného lekára bol, ale klinické príznaky ani vykonané vyšetrenia nenasvedčovali tomu, že by mohlo ísť o onkologické ochorenie a pod.

Ak je operatér zároveň diagnostikom, za daný operačný výkon **už NEmusí vypisovať OPE hlásenku** (bližší popis OPE hlásenky vid' nižšie), lebo informácie o operačnom výkone sú súčasťou aj DGO hlásenky.

Popis chirurgického výkonu sa nachádza v tomto type hlásenia prioritne z dôvodu toho, že „prvodiagnostik“ je operatér, ale v druhom rade sa táto položka môže vyplniť aj v nasledujúcich prípadoch (záleží na internej dohode lekárov participujúcich na diagnostike a chirurgickej liečbe daného onkologického pacienta):

Túto položku môžu vyplňať aj lekári ako **kožný lekár (nádory kože), urológ* (nádory prostaty) alebo iný lekár**, ktorý síce nebol operatérom, ale indikoval odber vzorky na mikroskopické vyšetrenie (diagnostický výkon – čiže je „prvodiagnostik“) a zároveň (ne)indikoval aj chirurgický zákrok, ktorý mohol byť v konečnom dôsledku považovaný zároveň aj za terapeutický výkon rôzneho charakteru (kuratívny, ev. paliatívny, ev. aj pokus o operáciu.), napr.:

- kožný lekár pri extirpácii kožného nádoru, ktorým sa verifikovala onkologická diagnóza a zároveň išlo o terapeutický výkon,
- urológ* indikujúci biopsiu pri podozrení na nádor prostaty (nezávisle do toho, či ju aj sám vykonal, tzn. považuje sa za diagnostika) v prípade, že u daného pacienta bol vykonaný operačný zákrok (rôzneho charakteru – kuratívny a pod.), môže charakter daného výkonu popísať v tejto položke (operatér v tom prípade už vypísať OPE hlásenku NEmusí),
- iný lekár (nie rádiológ), ak napr. zobrazovacím rádiodiagnostickým vyšetrením bol zistený nález na obličke, na základe ktorého bol indikovaný chirurgický výkon.

Samozrejme toto platí v prípade, že daný lekár disponuje dostatkom informácií na vyplnenie charakteru uskutočneného chirurgického výkonu (v tomto prípade už chirurg OPE hlásenku NEmusí vyplňať; je to vec dohody).

***Pre urológov:**

DGO hlásenku s informáciou aj o hormonálnej liečbe v položke „**Vypíňa urológ (pri diagnóze C61)**“ – vypíňajú len urológovia pri nádoroch prostaty, ak je pacient od stanovenia diagnózy v starostlivosti len urológa.

To znamená, že **od urológov** sa očakáva vyplňanie zväčša **DGO hlásenky**, lebo v nej môžu uviesť informáciu o chirurgickej liečbe a/alebo hormonálnej liečbe.

Potom už urológ NEmusí vyplňať OPE hlásenku.

Iná antitumorózna liečba pacienta so zhubným nádorom prostaty (okrem uvedenej operačnej či hormonálnej) sa uvádza **inými príslušnými špecialistami na LIE hlásenke** (rádioterapeutmi/chemoterapeutmi).

OPE – Hlásenie o pacientovi so zhubným nádorom – chirurgická liečba/výkon

Hlásenie OPE: MODUL 0 a 01 ZR_NOR

- platí to isté, obdobne ako v hlásenke DGO

Hlásenie OPE: MODUL 02 – Špecifické informácie

Tento modul obsahuje informácie charakterizujúce chirurgický výkon, pričom je totožný s *Chirurgickým výkonom/operáciou* v hlásenke DGO.

OPE hlásenka je určená pre operátorov, ku ktorým prišiel už zdiagnostikovaný pacient (napr. pozitívny nález z biopsie pri endoskopickom vyšetrení).

LIE – Hlásenie o pacientovi so zhubným nádorom – nechirurgická liečba

Hlásenie LIE: MODUL 0 a 01 ZR_NOR

- platí to isté, obdobne ako v hlásenke DGO

Hlásenie LIE: MODUL 02 – NEchirurgická liečba

Tento modul poskytuje informácie o konkrétnej primárnej antitumoróznej liečbe, pričom minimálne jedna položka musí byť vyplnená. V prípade, že sa aplikovala „*Iná terapia (iba iná terapia/aj iná terapia)*“, je potrebné ju bližšie špecifikovať.

ZHRNUTIE

- NOR zbiera novodiagnostikované prípady onkologických ochorení a zaznamenáva ich primárnu liečbu.
- Pôvodná rozsiahlejšia (kompletná) hlásenka bola rozdelená na 4 časti podľa špecificity procesu, v ktorom lekár vstupuje do manažmentu onkologického pacienta.
- Kontrolné hlásenie bolo zrušené (pre zistenie údajov o úmrtí pacienta NOR využije iné zdroje informácií).
- Popisy histopatologických/cytologických vyšetrení sú do NCZI zasielané priamo od patologických pracovísk, tzn. klinici sú od odosielania týchto nálezov odbremenení.
- Pre kompletizáciu údajov, ktoré si vyžadujú medzinárodné organizácie a rovnako aj vzhľadom na komplexnosť diagnostického a terapeutického procesu onkologického pacienta sú nevyhnutné aj doplňujúce zdroje údajov, ako sú prepúšťacie správy, ambulantné, ev. iné správy.

Forma zasielania prepúšťacích a ambulantných správ:

- v prípade, že pre hlásenie pacientov do NOR využívate web aplikáciu ISZI, dané správy je možné k jednotlivému hláseniu pripnúť ako prílohu (podporované sú formáty pdf, doc, docx, jpg, png, txt, msg, xps),
- v prípade, že máte hlásenky zapracované vo Vašom nemocničnom informačnom systéme (realizujete odosielanie súborov upload-om vo formáte xml) prosíme Vás, zaslať dané správy zatiaľ ešte v papierovej forme poštou (elektronické zasielanie, je t. č. v riešení), nakoľko systém zatiaľ túto možnosť nepodporuje.

V klinickej praxi sa vyskytujú rôzne situácie náročné na diagnostiku, liečbu a celkový manažment onkologického pacienta. V tomto dokumente sme sa snažili zachytiť čo najširší záber variant, aj keď si uvedomujeme, že v praxi sa môžeme stretnúť aj s ďalšími. Samotné zabezpečenie hlásenia pacientov do NOR môže častokrát závisieť aj od interných dohôd medzi lekármi podieľajúcimi sa na starostlivosti o onkologického pacienta alebo aj od zaužívaných zvyklostí v danom zdravotníckom zariadení (ak zodpovedajú optimálnemu manažovaniu hlásení pacientov do NOR). Preto tieto odporúčania vydávame ako usmernenie a pomoc k vyplňaniu hlásení do NOR a postupne budeme tento dokument aktualizovať na základe Vašej spätnej reakcie a skúseností z praxe.

Tešíme sa na Vašu spoluprácu!

Kontakty na príslušných odborných pracovníkov NCZI nájdete na našej stránke [tu](#).